

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

15 נובמבר 2021

ת"ע 6740-02-17 מ. נ' נ.
ת"ע 7592-02-17 מ. נ' האפוטרופוס הכללי

בפני כב' השופט פליקס גורודצקי

מבקשים
הקדש *** ז"ל
באמצעות נאמני ההקדש:
1. מ.
2. ג.
3. א.
ע"י ב"כ עוה"ד בעז קראוס ואח'

נגד

משיבים
1. ש.
2. נ.
3. ש. ז"ל
4. ש.
5. נ.
6. ל.

בעניין המנוח ***

פסק דין

לפני שני הליכים משפטיים העוסקים בעיזבון *** ז"ל (להלן: "המנוח"):

ת"ע 7592-02-17 – שעניינו בקשה לביטול צו ירושה שניתן ביום 00.00.2016 (להלן: "צו הירושה"), ע"י כבוד הרשמת לענייני ירושה בירושלים.

ת"ע 6740-02-17 – שעניינו בקשה למתן צו קיום צוואה בפני רשות מיום 00.00.2013 (להלן: "הצוואה").

רקע רלוונטי

1. בדיון שהתקיים בפני בית הדין הרבני האזורי בירושלים (להלן: "ביה"ד"), ביום 00.00.2013, במעמד המנוח, נוסד עפ"י בקשתו הקדש "הקדש *** ז"ל" (להלן: "ההקדש").
2. באותו מעמד, חתם המנוח בפני ביה"ד על הצוואה, במסגרתה ציווה, בין היתר, כי כל הרכוש שפורט בה יעבור לטובת ההקדש.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

15 נובמבר 2021

ת"ע 6740-02-17 מ. נ' נ.

ת"ע 7592-02-17 מ. נ' האפוטרופוס הכללי

3. ביום 00.00.2015 נחתם לבקשת המנוח שטר הקדש מתוקן (להלן: "שטר ההקדש"), בפני הרכב
ההקדשות בביה"ד. במסגרת שטר ההקדש ביקש המנוח להקדיש נכסים שנכון לאותו מועד היו
רשומים על שמו, לצורך מטרות הקמת ההקדש ומונו 4 נאמנים (להלן: "נאמני ההקדש"):

- מר מ.
- מר ג.
- מר ש.
- מר א.

4. המנוח נפטר ביום 00.00.2016.

5. צו הירושה ניתן ביום 00.00.2016, ע"י כבוד הרשמת לענייני ירושה בירושלים.

6. עפ"י צו הירושה, למנוח 15 יורשים עפ"י דין (להלן כולם יחד: "הנתבעים"):

- 1. ***
- 2. ***
- 3. ***
- 4. ***
- 5. ***
- 6. ***
- 7. ***
- 8. ***

(להלן: "הנתבעים 1-8")

- 9. ***
- 10. ***
- 11. ***

(להלן: "הנתבעים 9-11")

- 12. ***
- 13. ***
- 14. ***

15. *** (להלן: "אלמנת המנוח").

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

15 נובמבר 2021

ת"ע 6740-02-17 מ. נ' נ.

ת"ע 7592-02-17 מ. נ' האפוטרופוס הכללי

7. ביום 00.00.2016 הוגשה לרשם לענייני ירושה בירושלים בקשה למתן צו קיום הצוואה. ביום 00.00.2016, הוגשה לרשם לענייני ירושה בירושלים בקשה לביטול צו הירושה, בין היתר בטענה כי צו הירושה ניתן עקב הטעייה. הבקשות הוגשו ע"י מר מ. (להלן: "מר מ.") בשם נאמני ההקדש. 8. ביום 12.1.2017 הגישו הנתבעים 1-11 תגובה לבקשה למתן צו קיום צוואה (להלן: "ההתנגדות"), הנשענת על טענות בעניין תוקפה ומהימנותה של הצוואה, זיוף החתימה ומעורבות מר מ. בעריכתה.

9. הבקשות וההתנגדות הועברו לביהמ"ש ומכאן ההליכים שלפניי.

הערות דינויות

10. במסגרת החלטה מיום 25.4.2021 הוריתי על מחיקת הנתבעים 1-8, לאחר שהוגשה מטעמם בקשה להימחק מההליכים ללא צו להוצאות. עוד נקבע, כי סוגיית פסיקת ההוצאות תידון בתום ההליך, בהתאם לתוצאותיו וככל שעתירה מתאימה תבוא לידי ביטוי בסיכומים. 11. במסגרת תגובה מיום 20.6.2021, הודיעה אלמנת המנוח, בין היתר, כי המנוח ביקש להקים הקדש ועשה זאת בדרך של צוואה. בנוסף ככל שאין בביטול צו הירושה ובמתן צו קיום הצוואה כדי לפגוע בזכויותיה להמשיך להתגורר בדירה ברח' ***, אין היא מתנגדת לקבלת תביעות נאמני ההקדש. 12. הנתבעים 9-11 והמשיב ***, הודיעו כי הם מעוניינים להמשיך בהליכים. 13. בהחלטה מיום 21.6.2021 ניתן צו להגשת סיכומים. 14. ביום 20.7.2021 הוגשו סיכומים מטעם נאמני ההקדש. 15. ביום 3.11.2021 הוגשה ע"י נאמני ההקדש בקשה למתן פסק דין, אליה צורפו אישורי מסירה ביחס לנתבעים שלא נמחקו מההליכים. 16. חרף חלוף המועד, לא הוגשו עד כה סיכומים מטעם מי מהנתבעים שהודיעו כי בכוונתם להמשיך בהליכים.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

15 נובמבר 2021

ת"ע 6740-02-17 מ. נ' נ.

ת"ע 7592-02-17 מ. נ' האפוטרופוס הכללי

דיון והכרעה

17. ראש וראשון יצוין כי בהתאם להוראת תקנה 74 (ג) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט – 2018 (להלן: "התקנות"), ידין אי-הגשת סיכומי הטענות בכתב במועד, כדין אי-התייצבות לדיון."

18. בהתאם להוראת תקנה 75(2): "לא התייצב הנתבע והתובע התייצב, רשאי התובע להוכיח את תביעתו, ויהיה זכאי לסעד שביקש לפי הראיות שהתקבלו".

19. במצב דברים זה יש לבחון האם נאמני ההקדש הוכיחו את טענותיהם.

ת"ע 6740-02-17 – בקשה למתן צו קיום צוואה

20. לאחר עיון במלוא התשתית הראייתית הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להתקבל.

21. בהחלטה מיום 6.10.2019 מונתה מומחית להשוואת כתב יד – הגב' ***, כמומחית מטעם ביהמ"ש (להלן: "המומחית"), לצורך קבלת חוות דעתה בשאלת חתימת המנוח על הצוואה.

22. לאחר שהוגשה בקשה למינוי מומחה בהסכמה, בהחלטה מיום 28.10.2019 בוטל מינויה של המומחית ומונה כמוסכם וכמבוקש ע"י הצדדים מומחה להשוואת כתב יד – מר *** (להלן: "המומחה").

23. ביום 6.4.2020 הוגשה חוות דעתו של המומחה (להלן: "חוות הדעת"), ממנה עולה, בין היתר, כדלהלן:

"בבדיקה שערכתי מצאתי זהות בתכונות הכתיבה בין חתימת המצווה הכתובה במקור בשטר הצוואה א הנ"ל שבמחלוקת לבין הדוגמאות ע"ש *** שקיבלתי לבדיקה, ודעתי היא שהמסמך נחתם על ידו"

24. לאחר הגשת חוות הדעת, הגישו הנתבעים 1-11 בקשה לפסילת המומחה. הבקשה נדחתה בהחלטה מיום 8.7.2020.

25. הנתבעים 1-11 לא השלימו עם תוצאות ההחלטה והגישו בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי במסגרת רמ"ש ***. בקשת רשות הערעור נדחתה בהחלטה מיום 3.9.2020.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

15 נובמבר 2021

ת"ע 6740-02-17 מ. נ' נ.

ת"ע 7592-02-17 מ. נ' האפוטרופוס הכללי

26. לאחר דחיית בקשת רשות הערעור, הוגשה בקשה לחקירת המומחה ובהחלטה מיום 14.10.2020, נקבע מועד לחקירת המומחה ואולם המומחה לא נחקר במועד שנקבע, עקב אי הסדרת תשלום שכר טרחתו ע"י הנתבעים 1-11, בהתאם להחלטה מיום 1.12.2020 והטענה שהועלתה על ידי הנתבעים 1-11 כי הוגשה בקשה נוספת לפסילת חוות הדעת.

27. הבקשה הנוספת לפסילת חוות הדעת נדחתה אף היא בהחלטה מיום 22.2.2021.

28. עד למועד כתיבת שורות אלו, לא נחקר המומחה על חוות הדעת.

29. כלל ידוע הוא כי לויתור על חקירת המומחה יש משמעות ראייתית ראו: עמ"ש 18465-11-20 ש' נ' ש' (8.3.2021) [פורסם בנבו]; ת"א (מחוזי ת"א) 1727/02 דיויד ל. מאסי נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ (2.10.2005) [פורסם בנבו]. נקבע כי ויתור על חקירת מומחה משמעו שאין חולקים על האמור בחוות דעתו ראו גם: עמ"ש 1820-03-19 (12.5.2019) [פורסם בנבו]; עמ"ש 50188-02-17 (8.6.2018) [פורסם בנבו]; ת"ע 15863-08-19 (המנוח) נ' **** (המנוח) (11.8.2021) [פורסם בנבו].

30. מנגד, בהתאם לפסיקתה מיום 15.10.2019, נשלח לביה"ד (הרשות אשר נערכה בפניה הצוואה) שאלון ע"י נאמני ההקדש. במסגרת התשובות שניתנו, אישרו דיניי ביה"ד כי המנוח התייצב וחתם בפניהם וכי הם זיהו אותו על פי תעודת זהות.

31. כפועל יוצא, אני קובע כי טענת הזיוף לא הוכחה בדרך כלשהי ואני דוחה טענה זו.

32. יוער כי במסגרת ס' 17 לתגובת הנתבעים 1-11 לבקשה למתן צו קיום צוואה, הועלתה טענה בדבר מעורבותו של מר מ. בעריכת הצוואה, אולם טענה זו לא זכתה לפירוט כדבעי ודינה להידחות ראו: תמ"ש 53133-03-19 נ.א. נ' מ.ח. (6.2.2020) [פורסם בנבו].

33. התוצאה היא כי אני מקבל את הבקשה למתן צו קיום הצוואה. צו קיום הצוואה, כשהוא ערוך כדין, בצירוף הצוואה, יוגש לחתימתי בתוך 10 ימים על ידי ב"כ נאמני ההקדש.

ת"ע 7592-02-17 – בקשה לביטול צו הירושה

34. לאחר עיון במלוא התשתית הראייתית הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להתקבל.

35. בהתאם להוראות סעיף 72(א) לחוק הירושה, התשכ"ה – 1965 (להלן: "חוק הירושה"):

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

15 נובמבר 2021

ת"ע 6740-02-17 מ. נ' נ.

ת"ע 7592-02-17 מ. נ' האפוטרופוס הכללי

" 72. (א) נתן רשם לענייני ירושה או בית משפט צו ירושה או צו קיום, רשאי כל אחד מהם, לגבי צווים שנתן, לפי בקשת מעוניין בדבר, לתקנם או לבטלם על סמך עובדות או טענות שלא היו בפניו בזמן מתן הצו; ואולם ראה רשם לענייני ירושה שלא להיזקק לעובדה או לטענה שהמבקש יכול היה להביאה לפני מתן הצו, או שיכול היה להביאה לאחר מכן ולא עשה כן בהזדמנות הסבירה הראשונה, יעביר את הבקשה לבית המשפט."

36. במסגרת הסיכומים טענו נאמני ההקדש כי בשל טעות הופקדה הצוואה במשרדי האפוטרופוס הכללי ולא במשרדי רשם הירושה **ראו: ס' 6 לסיכומי נאמני ההקדש**. עוד נטען כי סברו שעצם הפקדת הצוואה תבטיח להם את השקט והביטחון שכלל שמאן דהוא יגיש בקשה לצו ירושה, הרי שהוא יעודכן בדבר קיומה של הצוואה.

37. מקובלת עלי הטענה כי הפקדת הצוואה במשרדי האפוטרופוס הכללי הייתה טעות בתום לב **ראו: ס' 7 לסיכומי נאמני ההקדש** לאור העובדה שנאמני ההקדש צירפו בתמיכה לטענה זו, העתק מסמך הצוואה הנושא חותמת נתקבל שהוטבעה על ידי משרדי האפוטרופוס הכללי ביום 00.00.2013.

38. מכל מקום, אין כל חובה להפקיד צוואה שנערכה בפני רשות אצל הרשם לענייני ירושה, שכן בהתאם להוראת **ס' 22(ה) לחוק הירושה**: "צוואה שנעשתה בפני רשות **מותר** להפקידה אצל רשם לענייני ירושה" [ההדגשה אינה במקור פ.ג.].

39. משכך, אי הפקדת הצוואה במשרדי רשם הירושה, אין בה כדי להשפיע על תוצאות ההליך שלפניי. **ראו בעניין זה**: שאול שוחט, מנחם גולדברג ויחזקאל פלומין **דיני ירושה ועיזבון** 81 (מהדורה שישית מורחבת ומעודכנת תשס"ה-2005, הוצאת סדן):

"מצווה אשר עשה צוואתו בכתב יד או בפני עדים, רשאי להפקידה אצל הרשם לענייני ירושה (סעיף 21א) רישא לחוק). כך גם צוואה בפני רשות (סעיף 22ה) לחוק). אין חובת הפקדה. ההפקדה אינה מהווה מרכיב ממרכיבי הצוואה ואינה תנאי לתוקפה של הצוואה."

השוו: ת"ע (ת"א) 7694-08-12 ה.ש. ז"ל נ' פלוני (7.1.2016) [פורסם בנבו].

40. יש ממש בטענת נאמני ההקדש, לפיה הבקשה למתן צו ירושה הוגשה ע"י הנתבעים תוך הסתרת קיומה של הצוואה וכן יש ממש בטענה כי מדובר בעובדה מהותית שלא הובאה בפני כב' הרשמת לענייני ירושה עת נתנה את צו הירושה וכי אילו הייתה יודעת על קיומה של הצוואה לא היה ניתן צו הירושה מלכתחילה.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

15 נובמבר 2021

ת"ע 17-02-6740 מ. נ' נ.

ת"ע 17-02-7592 מ. נ' האפוטרופוס הכללי

41. בתמיכה לטענתם, הפנו נאמני ההקדש לפרוטוקול הדיון שהתקיים בביה"ד ביום 00.00.2016, כחודשיים לאחר פטירת המנוח, בו נכחו, בין היתר, ב"כ הנתבעים *** ו***, ובנו של המשיב ***
ראו: נספח יא' לסיכומי נאמני ההקדש, פרוט' הדיון בבית הדין עמ' 1 ש' 3-1. במסגרת הדיון הבהיר ביה"ד כי "המנוח השאיר צוואה ושטר הקדש שלפיהם כל הרכוש הוקדש..." ראו: נספח יא' לסיכומי נאמני ההקדש, פרוט' הדיון בבית הדין עמ' 1 ש' 7, וכן "..." היה בפנינו ודיברנו אתו. לטעון שזה מזויף – אני יכול להעיד שזה לא כך. אני חתום על זה וזוכר היטב. *** היה אדם מרשים, מיוחד וחריף מחשבה, אני יכול להעיד בדיוק מה היה בדיון" ראו: נספח יא' לסיכומי נאמני ההקדש, פרוט' הדיון בבית הדין עמ' 1 ש' 17-19.

42. חרף המתואר לעיל ביום 2.11.2016 הוגשה הבקשה למתן צו ירושה ובמסמכי הבקשה לא צוין כי המנוח ערך צוואה. יתירה מזו במסגרת הבקשה צוין במפורש כי המנוח "לא הותיר אחריו צוואה" ראו: נספח ז' לסיכומי נאמני ההקדש.

43. במצב דברים זה סבורני כי נאמני ההקדש הוכיחו את התנאים הקבועים בס' 72 לחוק הירושה. כפועל יוצא יש להורות על ביטול צו הירושה וכך אני מורה.

הוצאות משפט

44. במסגרת הסיכומים הקדישו נאמני ההקדש פרק שלם לשאלת פסיקת הוצאות המשפט.

45. בשים לב לריבוי בעלי הדין, סבורני כי יש מקום להגיש בקשה פרטנית נפרדת לפסיקת הוצאות משפט ובה לפרט את בעלי הדין אותם מבוקש לחייב בהוצאות משפט וכן לפרט באופן תמציתי את מעורבותם בהליכים מושא פסק דין זה. הבקשה לפסיקת הוצאות משפט תוגש בתוך 20 ימים.

המזכירות תסרוק את פסק הדין להליך הקשור ותסגור את שני ההליכים.

ניתן היום, י"א כסלו תשפ"ב, 15 נובמבר 2021, בהעדר הצדדים.

פליקס גורודצקי, שופט